

1922

11 квітня 1930
Готель «Магнолія»
Омаха, Небраска

ДОВОДИТЬСЯ ДО ВІДОМА ЗА НАЛЕЖНІСТЮ

Моє ім'я Вілфред Ліланд Джеймс, і це моя сповідь. У червні 1922 року я замордував свою дружину — Арлетт Кристину Вінтерс Джеймс — і схоронив її тіло, запроторивши його у старий колодязь. У скоєнні цього злочину мені допомагав мій син Генрі Фрімен Джеймс, хоча, будучи віком 14 років, відповідальності він не підлягає; це я хитрістю вплутав його в цю справу, граючи на його страхах та перебиваючи впродовж двох місяців його цілком нормальні заперечення. За це мене бере жаль навіть більший, ніж за скоєним злочином, з причин, які висвітлить цей документ.

Мотивом, що призвів до мого злочину й прокляття, були 100 акрів доброї землі неподалік Гемінгфорд-Хоум¹ у штаті Небраска. Цю землю заповів моїй дружині Джон Генрі Вінтерс, її батько. Я прагнув додати цю землю до моєї спадкової ферми, площа якої у 1922 році становила 80 акрів. Моя дружина, котра ніколи не тішилася з фермерського життя (чи з ролі дружини фермера), воліла продати ту землю за готівку компанії «Фаррингтон». Коли я спитав у неї, чи дійсно вона хоче жити з навітряного боку свинобійні Фаррингтонів, вона сказала мені, що разом із її батьківською спадщиною ми можемо продати також усю ферму — ферму ще мого батька й діда! Коли я запитав її, що ж ми робитимемо з грошима й без

---

¹ Hemingford — містечко на заході штату Небраска; Стівен Кінг згадує Гемінгфорд-Хоум також у своїх творах «Протистояння», «Діти кукурудзи» та «Воно».

землі, вона відповіла, що ми можемо переїхати до Омахи або навіть до Сент-Луїса¹ й відкрити крамницю.

— Я ніколи не житиму в Омасі, — заявив я їй. — Міста, вони для дурнів.

У тому-то й полягає вся іронія, якщо зважати на те, де я зараз живу, але довго я тут не житиму; я знаю це так само точно, як знаю, що то за звуки я чую в стінах. І ще знаю, де я опинюся після того, як завершиться моє земне життя. Цікаво мені, чи може Пекло виявитися гіршим за місто Омаха. Можливо, воно й є містом Омаха, лише без гарного сільського краєвиду навкруги; сама лише задимлена, засмерджена сіркою пороженча, повна погублених душ на кшталт моєї.

Ми затято сперечалися щодо тих 100 акрів упродовж усієї зими й весни 1922 року. Генрі, хоч і схилився на мій бік, застряг десь посередині; він завдячував матері зовнішністю, але був схожий на мене своєю любов'ю до землі. Він був слухняним хлопчиком, без сліду пихатості, притаманної його матері. Знову й знову він повторював їй, що не має ніякого бажання жити в Омасі чи в будь-якому іншому місті і поїде туди, тільки якщо ми з нею дійдемо якоїсь згоди, чого досягти нам так і не вдалося.

Я вже гадав, чи не звернутися по допомогу до Закону, маючи певність, що будь-який суд у країні підтримає у цій справі мою прерогативу її Чоловіка вирішувати питання використання й призначення тієї землі. Проте щось мене утримувало. Се не був страх перед пересудами сусідів, мені байдужі були сільські плітки, се було щось інше. Я дійшов до того, що почав ненавидіти її, розумієте? Я дожився до того, що бажав їй смерті, отже, саме це мене й стримувало.

Я вважаю, що всередині себе кожна людина має ще й іншу людину, чужака, Підступника. Я певен, що під березень 1922 року, коли небо над округом Гемінгфорд засиніло і кожне поле

---

¹ St. Louis — місто, засноване французами 1699 року на річці Міссісіпі, одне з найбільших у штаті Міссурі й на всьому Середньому Заході.

перетворилося на поплямоване снігом грузьке болото, Підступник усередині фермера Вілфреда Джеймса вже ухвалив вирок моєї жінці, тим самим вирішивши її долю. Се також є різновидом найвищої міри правосуддя. Біблія каже, що невдячна дитина подібна зміїному зубу, а гаркітлива й невдячна Дружина набагато за те дошкульніша.

Я не якийсь там монстр; я намагався врятувати її від Підступника. Я їй пояснював, що, якщо ми не зможемо дійти згоди, їй доведеться переїхати до своєї матері у Лінкольн¹, це за шістьдесят миль на захід — добра відстань для відокремлення, котре не є справжнім розлученням, хоча й означає руйнацію подружнього союзу.

— І залишити тобі мою батьківську землю, звичайно? — перепитала вона, підсмикнувши головою. Як же я на той час уже зненавидів оте її зухвале смикання головою вгору, наче в погано видресуваного поні, і те її коротке форкання, що завжди цьому руху акомпанувало. — Цього не буде ніколи, Вілфе.

Я сказав, що відкуплю в неї ту землю, якщо вона наполягає. Це забере якийсь час — років вісім, можливо, десять, — але я виплачу їй усе до останнього цента.

— Гроші потроху — це гірше, ніж зовсім ніякі, — відповіла вона (з черговим посмиком голови й форканням). — Про це кожна жінка знає. Компанія «Фаррінгтон» заплатить усе одразу, і їхнє уявлення про високу ціну мусить бути безмірно щедрішим за твоє. І в Лінкольні я ніколи не житиму. Се навіть не місто, а всього лише звичайне село, де церков більше, ніж нормальних будинків.

Ви розумієте мою ситуацію? Чи ви не бачите той «глухий кут», куди вона мене загнала? Хіба я не можу розраховувати принаймні на крихту вашого співчуття? Ні? Тоді слухайте оце.

На початку квітня того року — рівно за вісім років до сьогоднішнього числа, наскільки я пам'ятаю — вона підійшла до

---

¹ City of Lincoln — столиця і друге за величиною місто штату Небраска, засноване 1865 року.

мене вся така превесела й сяюча. Більшу частину того дня вона провела у «салоні краси» в Мак-Куку¹, і волосся обрамлювало їй щоки товстенькими буклями, які нагадали мені ті рулончики туалетного паперу, що їх можна побачити в клозетах готелів та заїзних дворів. Вона сказала, що має якусь ідею. Ідея полягала в тім, що нам варто було б продати компанії «Фаррингтон» разом і ті 100 акрів, і всю ферму. Вона вважала, що вони куплять усе, аби лиш отримати ту ділянку її батька, котра лежала близько до залізниці (і, мабуть, вона мала рацію).

— А тоді, — промовила та зухвала мегера, — ми можемо поділити гроші, розлучитися й розпочати нові життя окремо одне від одного. Нам обом зрозуміло, що саме цього тобі хочеться. — Ніби їй самій не хтілося того ж самого.

— Ага, — сказав я (мовби всерйоз обмірковуючи ту її ідею). — А з ким із нас залишиться хлопець?

— Звісно ж, зі мною, — відповіла вона, витріщившись. — Чотирнадцятирічний хлопчик потребує матері.

Того ж дня, з розповіді про найновіший план його матері, я почав «обробляти» Генрі. Ми з ним сиділи в повітці на сіннику. Я утримував на лиці щонайсумніший вираз і промовляв із найсумнішими інтонаціями, малюючи картини того, на що скидатиметься його життя, якщо його матері дозволити впровадити цей план: як він не матиме ані ферми, ані батька, як він потрапить до набагато більшої школи, позбавлений усіх своїх друзів (більшість котрих він знає змалку), як, щойно опинившись у тій новій школі, він буде змушений битися за гідне собі місце серед незнайомців, котрі сміятимуться з нього, називаючи сільським телепнем. З іншого боку, говорив я, якщо б нам вдалося утримати всю землю, я певен, ми могли б розрахуватися за всіма нашими зобов'язаннями перед банком ще до настання 1925 року і щасливо жити без боргів, дихаю-

---

¹ McCook — засноване 1882 року місто в штаті Небраска, назване на честь генерала федеральної армії часів Громадянської війни 1861—1865 рр. Александра Мак-Давелла Мак-Кука.

чи свіжим повітрям, замість того, аби бачити, як нашим чистесеньким колись струмком від світанку й до заходу сонця спливають свинячі тельбухи.

— Отже, що тобі більше подобається? — спитав я після того, як змалював йому цю картину у таких яскравих подробицях, на які лишень тільки був здатний.

— Залишитися з тобою, татуню, — відповів він. І сльози струменіли йому по щоках. — Але чому ж їй треба бути такою... такою...

— Продовжуй, — заохотив я. — Правда ніяк не може бути лайливою.

— Такою *курвою*.

— Бо більшість жінок ними й є, — сказав я. — Це невинна частина їхньої натури. Питання в тім, що нам з цим робити.

Проте Підступник усередині мене вже подумав про старий колодязь позаду корівника, той, воду з якого ми використовували лише для змиву, бо він став такий мілкий і замулений — усього 20 футів завглибшки, лише трохи більший за дренажну яму. Залишалося одне питання: як до цього підвести його. А я *мусив*, ви, безумовно, це розумієте; я міг убити мою дружину, але мусив урятувати мого чудового сина. Який сенс у володінні 180 акрами землі — чи хоч би й тисячею, — якщо у вас нема нікого, з ким цьому порадіти і кому їх потім заповідати.

Я прикинувся, ніби обмірковував безумний план Арлетт з перетворення доброї ріллі на свинобійню. Я попрохав її дати мені час звикнути до цієї думки. Вона дозволила. А впродовж наступних двох місяців я обробляв Генрі, при звичаючи його до зовсім протилежної ідеї. Се виявилось не таким важким, як могло бути; він мав зовнішні риси своєї матері (самі знаєте, зовнішність жінки — це мед, яким чоловіків заманюють до жалливого вулика), але не її Богом прокляту впертість. Необхідно було лише домальовувати картину, яким буде його життя в Омасі або у Сент-Луїсі. Я висунув припущення, що навіть

ці два переповнені людом мурашники можуть її не вдовольнити; вона може вирішити, що їй годиться тільки Чикаго.

— А тоді, — повідомив я, — може так статися, що у старших класах ти вчитимешся разом із чорними нігерами.

Він почав прохолодно ставитися до своєї матері; а після кількох спроб відновити його приязність — усі були недолугі, всі відкинуті ним геть — вона теж почала відповідати йому холодністю. Я (чи радше Підступник) торжествував. На початку червня я сказав їй, що, серйозно все обміркувавши, я вирішив, що ніколи не дозволю їй продати ті 100 акрів без боротьби; натомість я радше доведу нас усіх до руйнації й зубожіння, якщо постане така потреба.

Вона сприйняла це спокійно. Вирішила самостійно пошукати юридичних порад (а Закон, як ми знаємо, стає другом будь-кому, хто йому за це платить). Я таке передбачав. І посміювався! Бо їй нічим було заплатити за такі поради. На той час я вже міцно тримав у руках всю невеличку готівку, яку ми мали. Генрі навіть віддав мені свої заощадження з глиняної скарбнички, коли я його про це попросив, тож вона не могла поцупити й звідти, хай хоч яким нікчемним було те джерело. Звісно, вона поїхала до офісу компанії «Фаррингтон» у Деланді, майже певна (як і я), що ті, хто очікує собі такого прибутку, забезпечать її юридичні витрати.

— Вони її підтримають, і вона переможе, — втокмачував я Генрі в повітці на сіннику, де ми з ним уже звикли вести наші розмови. Я не був іще цілком певний, але вже прийняв рішення, яке я поки що наважуся назвати хіба що «планом».

— Але ж, татуню, це несправедливо! — схлипнув він. Сидячи там, на сінні, він виглядав дуже юним, радше десятирічним, аніж хлопцем чотирнадцяти років.

— Життя саме таким і є, — відповів я. — Іноді єдине, що залишається, це самому брати те, що мусить тобі належати. Навіть якщо від цього хтось постраждає. — Я помовчав, спостерегаючи за його обличчям. — Навіть якщо хтось помре.

Він зблід.